

בש"פ 7407/20 - אחמד אגנים נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7407/20

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: אחמד אגנים

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 18.10.2020 במ"ת 10375-06-20 שניתנה על-
ידי כבוד השופט ע' דרויאן-גמליאל

תאריך הישיבה: ט"ז בחשון התשפ"א (3.11.2020)

בשם העורר: עו"ד אורי בן נתן, עו"ד שוקרי אבו טביק

בשם המשיבה: עו"ד ענת גרינבאום

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 18.10.2020 (מ"ת 10375-06-20, השופט ע' דרויאן-גמליאל). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 4.6.2020 הוגש כתב אישום נגד העורר ועשרים ושישה נאשמים נוספים שנסב בעיקרו על עסקאות של סחר בסמים מסוכנים, אשר נחשפו כתוצאה מפעילותו של סוכן משטרה סמוי (להלן: הסוכן). בהמשך, תוקן כתב האישום מספר פעמים כך שנוספו לו ארבעה נאשמים נוספים. כתב האישום המתוקן כולל שלושים ואחד אישומים בסך הכול, שמתוכם שניים נוגעים לעורר. המשך הדברים יפרט אותם בלבד ויעסוק רק בעורר.

עמוד 1

3. אחד מן האישומים שמתייחס לעורר (אישום מס' 14) נסב על כך שביום 11.12.2019 יצר עמו הסוכן קשר וביקש לרכוש ממנו סם מסוכן מסוג קוקאין (להלן: הסם). העורר השיב בחיוב והשניים קבעו להיפגש במועד מאוחר יותר באותו היום. במהלך הפגישה האמורה, שהתקיימה בביתו של העורר בעיר לוד ושבה נכח גם הנאשם איברהים אבו זיינה (להלן: אבו זיינה), סוכם כי העורר ימכור לסוכן סם במשקל 300 גרם בתמורה ל-90,000 שקלים שנמסרו לידי העורר באותו מועד. בהמשך לסיכום האמור, העורר הורה לאבו זיינה להביא את הסם למקום המפגש, ולאחר שהשלושה בחנו את טיבו סוכם כי מסירתו לסוכן תיעשה במקום אחר הסמוך לביתו של העורר. מאוחר יותר באותו היום נפגשו אבו זיינה והסוכן במקום המסירה שם מסר אבו זיינה לידי הסוכן סם במשקל של 300.66 גרם כשהוא מחולק לשלוש חבילות.
4. האישום הנוסף שמתייחס לעורר (אישום מס' 18) נסב על כך שביום 20.1.2020 יצר הסוכן קשר עם העורר וסיכם אתו על רכישה נוספת של סם. במועד מאוחר יותר באותו היום, נפגשו העורר, אבו זיינה ואדם נוסף שזהותו אינה ידועה עם הסוכן בביתו של העורר. במהלך הפגישה, לאחר דין ודברים, מסר הסוכן לעורר 87,000 שקלים. בשלב זה הורה העורר לאבו זיינה להביא את הסם ממקום המסתור שבו היה מצוי, וזה חזר למקום כעבור זמן קצר כשבדו סם במשקל 300.15 גרם, מחולק לשלוש חבילות. לאחר שהסוכן בדק את טיב הסם, סיכמו השלושה כי מסירתו תתבצע במקום אחר בעיר לוד בהמשך היום. בהתאם לסיכום, מסר אבו זיינה את הסם לסוכן במקום האמור.
5. בשל המעשים המתוארים יוחס לעורר ביצוע שתי עבירות של סחר בסם מסוכן לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ד-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים). עוד יצוין כי לכתב האישום צורפה בקשה לחילוט רכוש בהתאם לסעיפים 36א ו-31(6) לפקודת הסמים המסוכנים ולסעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.
6. בד בבד עם הגשת כתב האישום המדינה הגישה גם בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו, ובו ביום הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת.
7. בדיון שהתקיים ביום 22.7.2020 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה. בתום הדיון נקבע כי יוגשו תסקיר של שירות המבחן וחוות דעת באשר להיתכנות מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני, תוך ששני הצדדים שומרים על טענותיהם.
8. ביום 31.8.2020, לאחר הארכת מועד, הוגש התסקיר בעניינו של העורר. שירות המבחן עמד על כך כי כבר מגיל צעיר נחשף העורר לסביבה עבריינית ועל רקע זה פיתח דפוסי התנהגות בעייתיים. התסקיר הוסיף ופירט כי לפני כארבע עשרה שנים העורר הורשע בביצוע עבירות נשק ואלימות והושת עליו עונש מאסר בפועל של שמונה עשר חודשים. לצד זאת, צוין כי מאז שחרורו מהמאסר עשה העורר מאמצים רבים להשתקם והקים משפחה. כן צוין כי בשנים האחרונות, על רקע קשיים שמהם סבל בנו הבכור שלו צרכים מיוחדים, העורר החל לשוב ולהתקרב אל גורמי סיכון. שירות המבחן הוסיף כי העורר מסוגל להכיר באופן ראשוני בכך שסביבתו החברתית מגבירה את הסיכון להמשך התנהלותו הבעייתית ומבין את הצורך בהרחקתו מאזור מגוריו. שירות המבחן הוסיף ובחן את החלופה שהוצעה למעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני, ובכלל זה את המפקחים שהוצעו. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים מבינים את תפקידם ומהווים עבור העורר גורמי סמכות משמעותיים שלהם יקשיב. על כן, המלצת שירות המבחן הייתה לשקול בחיוב את מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בבית קרוביו בדרום הארץ לצד הטלת צו פיקוח מעצר למשך שישה חודשים. לשם שלמות התמונה, יצוין כי ביום 22.9.2020 התקבלה חוות דעת לפיה קיימת היתכנות לפיקוח אלקטרוני בעניינו של העורר.

9. ביום 11.10.2020 נערך דיון נוסף בבית המשפט המחוזי, ובו טען העורר כי לנוכח המלצתו החיובית של שירות המבחן, ובשים לב להשלכות הקשות של המעצר הממושך שבו הוא נתון עליו ועל בני משפחתו, יש מקום להורות על העברתו למעצר במתכונת של פיקוח אלקטרוני. העורר טען עוד כי בעניינו של יוסף אחרר, נאשם אחר בפרשה (להלן: אחרר), הוחלט בנסיבות דומות ואף חמורות יותר על שחרור לחלופת מעצר. כן טען העורר כי פעילותו של הסוכן גובלת בהדחה לביצוע המעשים המיוחסים לו. מנגד, עמדת המדינה הייתה כי יש להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו, בהדגשה את המעורבות המשמעותית של העורר במעשים המתוארים בכתב האישום.

10. כאמור, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי עמד על כך שלעורר מעורבות מרכזית לכאורה בביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ואף ציין שלא עולה מן הדברים כי מדובר במי שפותרה והודח על ידי הסוכן. עוד ציין בית המשפט המחוזי שככלל, בעבירות שעניין סחר בסמים נקודת המוצא היא מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי הוסיף כי בהחלטה שניתנה בבית משפט זה לגבי אורן עזרא (להלן: עזרא), נאשם אחר בפרשה, ביום 2.9.2020 (בש"פ 5937/20, השופט נ' הנדל) נדחה הערר שהוגש נגד ההחלטה לעוצרו עד תום ההליכים נגדו בנסיבות דומות לאלו של העורר. באשר לאחרר ציין בית המשפט המחוזי כי מדובר במקרה חריג בנסיבותיו, וכי מכל מקום בעת שהתקבלה ההחלטה לא עמדו בפני בית המשפט מלוא הפרטים המעידים לכאורה על חלקו של אחרר בפרשה. בית המשפט המחוזי ציין כי לזכותו של העורר עומדת הימנעותו מהסתבכות בפלילים במשך תקופה ארוכה, השקולה להיעדר עבר פלילי. עם זאת, כך נקבע, הפער המשמעותי בין אורח חייו הנורמטיבי לחומרת המעשים המיוחסים לו מקשה לתת בו אמון. בית המשפט המחוזי הוסיף כי מעשיו של העורר מקימים נגדו עילת מעצר סטטוטורית, המקבלת משנה תוקף בנסיבות המקרה ושוקלת כנגד מעצרו בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט המחוזי הוסיף והתייחס לתסקיר שירות המבחן בציינו כי אף על פי שהוא חיובי בעיקרו, עולה ממנו בעייתיות משמעותית. בהקשר זה, בית המשפט המחוזי ציין, בין היתר, כי העורר מגלה תובנות ראשוניות בלבד לגבי מוקדי הסיכון בחייו ומקל ראש בעבירות הסמים, וכן כי הנסיבות שהובילו אותו לסחור בסם לא השתנו. בית המשפט המחוזי הוסיף כי הקשיים המשפחתיים של העורר לא נעלמו מעיניו, אולם הדגיש כי ממילא לא יהיה בהרחקתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני בעיר מרוחקת מבית המשפחה כדי לסייע במצוקה הכרוכה בנסיבות הטיפול בילדיו.

הערר

11. הערר שבפני מכוון כלפי החלטה זו של בית המשפט המחוזי. בעיקרו של דבר, העורר טוען כי יש להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני. לטענתו, שגה בית המשפט המחוזי בכך שקבע כי חלקו בעבירות המיוחסות לו הוא משמעותי ונכבד, בעוד שלאמיתו של דבר חלקו במסכת המתוארת בכתב האישום הוא קטן יחסית והושפע בין היתר מהתעקשותו ודברו של הסוכן. העורר שב ומציין כי אחרר שוחרר לחלופת מעצר, חרף העובדה שהואשם בביצוע שתי עסקאות של סחר בסם בכמויות גדולות יותר מאלו המיוחסות לעורר ושחלקו במעשים היה לכאורה משמעותי. לטענת העורר, בית המשפט המחוזי לא ייחס די משקל לפגיעה בעקרון השוויון בשל הפער בהכרעות בינו לבין אחרר. העורר מוסיף וטוען כי אין מקום להשוות את עניינו לזה של עזרא, בשים לב להבדלים בהמלצות של שירות המבחן בין המקרים ובטיבה של החלופה שנבחרה בהם. לבסוף, העורר מדגיש את נסיבותיו האישיות, ובכלל זאת את היותו איש משפחה, המגדל ילד בעל צרכים מיוחדים בעוד אשתו מתמודדת עם בעיות רפואיות. העורר מוסיף כי ערך מאמצים משמעותיים להשתקם מאז סיים לרצות את עונש המאסר שהושת עליו וכי מעצרו בפיקוח אלקטרוני, כפי שהתרשם גם שירות המבחן, עשוי לתת מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו.

12. הדיון בערר התקיים בפני ביום 3.11.2020 ובו הדגיש בא-כוחו של העורר כי נסיבותיו האישיות המיוחדות של העורר מצדיקות את קבלת בקשתו למעצר בפיקוח אלקטרוני, בהתאם להמלצת שירות המבחן. בהקשר זה, טען בא-כוחו של העורר כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל ראוי להשלכות המעצר על בנו של העורר, והוסיף כי בניגוד לעולה מדברי בית המשפט המחוזי, יש במעצר המוצע בפיקוח אלקטרוני כדי לסייע בעניין זה, לנוכח הכוונה שהבן ישהה אף הוא במקום המעצר המוצע. בא-כוח העורר שב גם על טענתו להפליה בין עניינו של העורר לזה של אחר, והוסיף כי על רקע ריבוי הנאשמים בתיק ניתן לצפות שניהול המשפט יערך זמן רב, בפרט בשל המגבלות החלות כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה.

13. המדינה טענה בדיון כי דין הערר להידחות. באת-כוח המדינה עמדה בטענותיה על חומרת המעשים המיוחדים לעורר, וציינה כי לא נפל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי שניתנה לאחר ששקל את מכלול נסיבות העניין. באת-כוח המדינה דחתה את טענת ההפליה, תוך שהיא מבחינה בין עניינו של העורר לזה של אחר בשל המידע החלקי שעמד בפני בית המשפט המחוזי בעת שהחליט בעניינו של האחרון. כן הודגש, כי ההחלטה בעניינו של העורר עולה בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה לגבי עזרא. באת-כוח המדינה אף ציינה כי נעשתה היערכות על מנת לאפשר את קיום המשפט תחת מגבלות העת הנוכחית, וכי המשפט צפוי להיפתח כבר בתקופה הקרובה.

דיון והכרעה

14. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה שדין הערר להתקבל בחלקו, כפי שיובהר להלן.

15. נקודת המוצא לדיון היא כי עניינו של העורר מתאים למעצר מאחורי סורג ובריח בהתחשב בטיב העבירות המיוחסות לו (ראו: בש"פ 8281/12 גז' מדינת ישראל, פסקה 14 (26.11.2012); בש"פ 8262/12 אלדנפירי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.11.2012)) על כן, אין לומר שבית המשפט המחוזי שגה בכך שייחס משקל רב לחומרת העבירות המיוחסות לעורר ולמידת המסוכנות הכרוכה בהן. כך גם לא מצאתי כי יש ממש בטענת ההפליה שהועלתה לנוכח ההסברים שניתנו להחלטה בעניינו של אחר. מבלי לנקוט עמדה בעניינו של אחר, אין די בהשוואה להחלטה אחת שדומה כי אינה מייצגת את הכלל בפרשה אחת שבה מעורבים נאשמים רבים.

16. עם זאת, נתתי דעתי לנסיבותיו האישיות של העורר, כפי שהוצגו בדיון וכפי שעולות גם מעיון בהמלצת תסקיר שירות המבחן, ובפרט להחמרה במצבו של בנו שהוא ילד עם מוגבלות נוכח התמשכות המעצר וכן לקשיים שאיתם מתמודדת אשתו על רקע בעיות רפואיות (ראו והשוו: בש"פ 8487/10 אורן ויצמן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (23.11.2010); בש"פ 8585/16 בן לולון נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (23.12.2015); בש"פ 6544/17 אמר' מדינת ישראל, פסקה 13 (31.8.2017)). בהקשר זה הדגיש העורר כי בניגוד לרושם העולה מהחלטתו של בית המשפט המחוזי, העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני תוכל לתת מענה מסוים לקשיים אלו מאחר שבנו יוכל לשהות עמו בתקופה זו במקום המעצר. בהמשך לכך, במהלך הדיון שבפני התחדד כי סוגיה זו לא לובנה כראוי בין הצדדים וכי עמדת המדינה שהוצגה בפני בית המשפט המחוזי נשענה, בין השאר, על ההנחה כי אף אם יוחלט על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בעיר מרוחקת ממקום מגוריו, לא יהיה בכך להשפיע על בנו. בנסיבות אלו, מצאתי כי ראוי יהיה להשיב את הדיון לבית המשפט המחוזי על מנת שנקודה זו תתברר לאשורה ובפני בית המשפט המחוזי תונח תמונה מלאה של הדברים. לאחר מכן, יוכל בית המשפט המחוזי לקבל כל החלטה כחכמתו, ואין בדברים כדי להביע כל עמדה בעניין. על כך ניתן להוסיף כי עד לקיום הדיון תתברר אף תמונת המצב באשר לניהול המשפט והצפי להתקדמותו, עניין שאף ביחס

אליו נחלקו עמדות הצדדים (בכל הנוגע להשלכות נסיבות התקופה על האפשרות לקיים משפט שבו ינכחו כלל הנאשמים).

17. סוף דבר: הערר מתקבל בחלקו, במובן זה שהדיון בעניינו של העורר יוחזר לבית המשפט המחוזי בהתאם לאמור בפסקה 16 לעיל.

ניתנה היום, י"ח בחשון התשפ"א (5.11.2020).

ש ו פ ט ת
